

Міністерство охорони здоров'я України

**Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»**

УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Матеріали
науково-практичної конференції з міжнародною участю
24 березня 2016 року*

м. Полтава – 2016

УДК 378.001.1

Друкується за рішенням
вченої ради ВДНЗУ «УМСА»
від 24 червня 2015 р., протокол № 9

Конференція внесена до Реєстру з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій та Реєстру медичних виставок на 2016 рік (лист Українського центру наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи від 04.02.2016 р. № 30)

Редакційна колегія:

проф. Ждан В.М.	– ректор академії, головний редактор
проф. Бобирьов В.М.	– перший проректор з науково-педагогічної роботи, відповідальний редактор
проф. Білаш С.М.	– начальник відділу з науково-педагогічної роботи та організації навчально-наукового процесу
доц. Лещенко Т.О.	– зав. кафедри українознавства та гуманітарної підготовки
доц. Бєляєва О.М.	– зав. кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією
доц. Карпенко О.О.	– доцент кафедри дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань
доц. Панькевич А.І.	– доцент кафедри дитячої хірургічної стоматології з пропедевтикою хірургічної стоматології
доц. Саргош О.Д.	– доцент кафедри гігієни, екології та охорони праці в галузі
доц. Свінцицька Н.Л.	– доцент кафедри анатомії людини
доц. Чорна І.О.	– доцент кафедри загальної хірургії з доглядом за хворими
доц. Ярмола Т.І.	– доцент кафедри внутрішньої медицини № 2 з професійними хворобами
Нетудихата О.М.	– зав. навчально-методичного кабінету

особистістю в умовах сучасного ринку, який орієнтується на високу якість результатів праці.

Список використаної літератури

1. Пометун О.І. Науково-методичний посібник / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
2. Наволокова Н.П. Характеристика педагогічних технологій / Н.П. Наволокова // Біологія. – Х. : ТОВ Видавнича група «Основа», 2014.- №15. – С. 2-8.
3. Подольська Є. А. Освітня послуга: проблеми якості вищої освіти / Є.А. Подольська // Вчені записки Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія». – Х.: Видавництво НУА, 2010. - Т.16. – С. 130-134.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ІЗ ФАРМАКОЛОГІЇ

Дев'яткіна Т.О., Колот Е.Г., Дев'яткіна Н.М.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті викладено сучасні методичні підходи до викладання дисципліни «Фармакологія» студентам медичного і стоматологічного факультетів вищого медичного навчального закладу.

Ключові слова: фармакологія, технологія навчання студентів-медиків.

У зв'язку з бурхливим розвитком світової та вітчизняної фармацевтичної індустрії, насиченням фармацевтичного ринку великою кількістю нових лікарських препаратів проблема якісної професійної підготовки майбутніх спеціалістів, формування їхньої професійної компетентності в умовах сьогодення набуває особливої актуальності. На необхідності формування відповідного професійного та загальнокультурного рівня майбутніх фахівців наголошено в Законах України «Про освіту» і «Про вищу освіту», в Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»).

Фармакологія - одна з головних теоретичних дисциплін як доклінічної, так і клінічної підготовки майбутніх лікарів. У медичній практиці арсенал використовуваних лікарських засобів постійно збільшується, у зв'язку з чим вносяться відповідні зміни до навчальних програм і навчальних планів, що призводить до їх ускладнення та збільшення величезного обсягу необхідної для засвоєння інформації. Фармакологія завжди була і залишається однією з найбільш «важких» навчальних дисциплін, що вимагає постійного вдосконалення її викладання.

Вивчення фармакології ґрунтується на базових знаннях таких наук як хімія, біохімія, біологія, анатомія людини, патологічна анатомія, нормальна та патологічна фізіологія, мікробіологія. Разом із тим, досвід викладання предмета студентам показує, що рівень їхніх знань із фундаментальних дисциплін не дуже високий, що створює труднощі в освоєнні програмного матеріалу. Виникає необхідність перегляду підходу до проведення практичних занять і лекцій із використанням нових організаційних форм. Відповідно до програми на третьому курсі медичного та другому і третьому курсах стоматологічного факультету передбачено викладання фармакології лікарських засобів майже всіх фармакологічних груп, які надалі вивчають на різних профільних кафедрах. Отже, необхідно більше уваги приділяти міждисциплінарній інтеграції з клінічними кафедрами медичного і стоматологічного факультетів.

Викладачі кафедри експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією мають багаторічний досвід викладання фармакології. Згідно з навчальним планом вивчення дисципліни починається з контролю первинного рівня знань, із навчання студентів випускати рецепти на лікарські препарати, вивчення питань загальної фармакології. На перших лекціях і практичних заняттях у студентів формується інтерес до фармакології як науки, її історії, сучасних напрямів розвитку, наголошується на значенні фармакології в базовій підготовці майбутнього лікаря-клініциста.

Викладаючи розділи спеціальної фармакології, ми враховуємо, що в системі вищої медичної освіти цей предмет тісно пов'язаний не тільки з теоретичними, а й з клінічними дисциплінами. Зважаючи на те, що випускники ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» мають справу з усім арсеналом лікарських препаратів, що використовуються для лікування, профілактики і діагностики різних хвороб, особливий акцент робимо на засвоєнні класифікацій лікарських засобів, загальної характеристики всіх фармакологічних груп. Також розглядаються головні аспекти фармакокінетики і фармакодинаміки лікарських засобів. Детально вивчається механізм дії окремих груп препаратів на прикладах найбільш відомих їх представників, розглядаються показання і протипоказання до застосування лікарських засобів. Також приділяється суттєва увага питанням побічної дії лікарських засобів та їх профілактиці, надається інформація студентам щодо системи фармакологічного нагляду за побічними реакціями лікарських засобів в Україні. На заключному етапі вивчаються заходи першої невідкладної допомоги при гострому отруєнні лікарськими препаратами. Після закінчення курсу фармакології студент повинен знати не тільки базову інформацію про лікарські засоби, вміти випускати рецепти на препарати в різних лікарських формах і розв'язувати ситуаційні задачі, а й самостійно працювати з навчальною, науковою і довідковою літературою.

Для успішної підготовки студентів із фармакології сучасна технологія навчання на кафедрі передбачає використання мультимедійних матеріалів; програму самостійної роботи студента, що включає перелік матеріалів, способи і план виконання; програму контролю знань студентів (поточного, проміжного, підсумкового) і досить новий у підготовці майбутнього лікаря метод «Кейс-навчання» [1].

На аудиторних заняттях типовою стала класична методика, коли на початку проводять тестовий контроль початкового рівня знань студента, потім - усне опитування й обговорення поточної теми, після якого студенти виконують письмове завдання з фармакотерапії, наприкінці заняття проводиться заключний тестовий контроль вивченого матеріалу. У процесі заняття визначається рейтингова оцінка знань студентів. Знання студентів оцінюються комплексно, з урахуванням теоретичної і практичної підготовки (вміння випускати рецепти, розв'язувати ситуаційні задачі, виконувати експериментальні дослідження). Викладання дисципліни повністю методично забезпе-

чене. У студентів є сучасні підручники з фармакології, видані українською, російською та англійською мовами, авторами або співавторами яких є викладачі нашої кафедри (Фармакологія / за ред. професора І.С.Чекмана. – Вінниця : Нова Книга, 2011; Фармакологія / под ред. І.С.Чекмана. – Вінниця : Нова Книга, 2013; Фармакологія / І.С.Чекман, В.М. Бобирьов, В.Й. Кресюн та ін. – Вінниця : Нова Книга, 2014; *Pharmakology* / V. Voburov, T. Devyatkina, O. Vazhnicha, V. Khristyuk. – Vinnitsya : Nova Knyha, 2015), навчальні посібники, методичні вказівки для самостійної роботи студентів, довідкова література, комп'ютерний клас, де проводиться тестовий контроль. Викладачі кафедри протягом навчального року постійно здійснюють консультативну (у тому числі, індивідуальну) роботу, включаючи підготовку до підсумкових модульних занять і ліцензійного іспиту «Крок-1».

Висновок. Викладання дисципліни потребує не тільки роботи зі студентами, а й самовдосконалення викладача. Комплексний підхід до навчання студентів з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей, з використанням усіх сучасних методів оптимізації навчального процесу дозволить сформувати в студентів зацікавленість до вивчення фармакології, уніфікувати навчальний процес, а отже, підвищити якість знань і практичних навичок.

Список використаної літератури

1. Моргунова С.А. Нові технології формування професійних компетенцій з дисципліни «Фармакологія»: можливості кейс-методу / С.А. Моргунова // Медична освіта. – 2015. – № 1. – С. 78–80.

КОНЦЕПЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА З РОСІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Дегтярьова К.В.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена основним методичним засадам укладання навчального посібника з російської мови як іноземної: комунікативному підходу, ономаціологічному і текстоцентричному принципам.

Ключові слова: навчальний посібник, комунікативний підхід, текстоцентризм.

Зважаючи на те, що «лікар – лінгвоактивна професія» (Н. Формановська), робота з розвитку мовленнєвих навичок і вмінь іноземних студентів-медиків має неабияке значення. Лінгвістична підготовка іноземних студентів охоплює тривалий час – упродовж чотирьох років – і значна за обсягом. У зв'язку з цим у навчанні мови чільне місце посідають засоби навчання, з-поміж яких один із найважливіших – навчальний посібник.

Розроблений і реалізований у навчальному процесі викладачами кафедри українознавства та гуманітарної підготовки посібник із російської мови як іноземної - це робочий зошит, що містить блок теоретичних матеріалів, необхідних для забезпечення володіння мовою, і практичну частину із системою вправ мовної та мовленнєвої ліній.

Мета посібника – навчання іноземних студентів-медиків активному використанню поданого граматичного матеріалу в мовленні.

Принципи побудови посібника – ономаціологічний і текстоцентричний. Перший дозволяє чітко уявити, як граматично правильно оформити російською ту чи іншу думку. Тому опис граматичних явищ ґрунтується на активній граматиці. Урахування другого принципу – текстоцентричного – на думку авторів, сприятиме розумінню тексту як найважливішої одиниці навчання, тому весь матеріал занять організовується навколо тексту. Саме в тексті новий лексичний і граматичний матеріал міститься в природному оточенні. У ньому повністю розкриваються всі функційні зв'язки мовних одиниць.

Зауважимо, що теоретична розробка цього принципу в навчанні російської мови почалася в 60-70-х роках минулого століття, коли в поняття зв'язного мовлення Т. О. Ладиженська включила не тільки мовленнєву діяльність, а й результат акту комунікації, певний мовленнєвий твір - текст, а відтак текст стає предметом вивчення й одиницею навчання мови.

Нині текстоцентричний принцип реалізується в таких напрямках і підходах:

1. Текст є засобом пізнання мови як поліфункційного явища.
2. Вивчення російської мови здійснюється на основі тексту як одиниці мови. На текстовому ґрунті відбувається пізнання граматичних категорій, мовних явищ, формується система лінгвістичних понять.
3. Текст виступає як мовленнєвий твір, результат використання системи мови. На його основі здійснюється вивчення мови в дії, засвоюються закономірності функціонування мови в мовленні, а отже, це дозволяє цілковито реалізувати комунікативний підхід.
4. Текст виступає як основний засіб опанування усних і письмових форм російської мови, оволодіння мовленнєвою діяльністю в усіх її видах (читання, аудіювання, говоріння, письмо). На його основі формується комунікативна компетенція.
5. Текст є засобом створення ситуацій, на основі яких здійснюється реальне спілкування.

Як ці засади автори намагалися реалізувати в посібнику?

Увесь навчальний матеріал відповідно до робочої навчальної програми і тематичного плану курсу згруповано за змістовими темами, в межах яких виокремлюються блоки «Изучаем язык» і «Слушаем, говорим, читаем, пишем». У першому блоці, погрупованому на окремі заняття, пропонуються матеріали і завдання з формування гловно мовної та мовленнєвої компетенцій.

Теоретичний матеріал (рубрика «Внимание, теория!» і «Запомните») подається у вигляді узагальнювальних таблиць із коментарями, в яких указано на важливі особливості тієї чи іншої граматичної конструкції, що, на нашу думку, сприятиме максимальній систематизації й узагальненню вивченого матеріалу.

Після ознайомлення з теоретичним матеріалом пропонуються вправи на його закріплення і відпрацювання певних мовленнєвих умінь. Вправи різні за складністю, обсягом, типом навчальної діяльності (репродуктивні-

Зміст

УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ У ВДНЗ УКРАЇНИ «УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ» В СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Ждан В.М., Бобирьов В.М., Білаш С.М., Лохматова Н.М.</i>	3
ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ <i>Аветіков Д.С., Яценко І.В., Локес К.П.</i>	5
ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ <i>Акімов О.Є., Костенко В.О., Соловейова Н.В., Денисенко С.В., Міщенко А.В.</i>	6
УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Амосова Л. І., Новікова С. Ч., Бережна О. Е., Павленко С. А., Солошенко Ю. І., Моргул Н. А.</i>	7
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ <i>Андрейко С.С., Сизоненко Н.В.</i>	9
ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ <i>Бажан Т.О., Гулак А.М.</i>	10
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ <i>Баштан В.П., Корнєєв О.В., Чорнобай А.В., Шелешко П.В., Литвиненко В.Є., Муковоз О.Є.</i>	12
ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ РАДІОЛОГІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Баштан В.П., Почерняєва В.Ф., Васько Л.М., Жукова Т.О., Нестуля К.І., Дуднік Т.А.</i>	13
ЗАСТОСУВАННЯ СИТУАЦІЙНИХ ЗАДАЧ У НАВЧАННІ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР ДИСЦИПЛІНИ «МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ» <i>Безручко М.В., Осіпов О.С., Челишвілі А.Л.</i>	15
УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КАФЕДРІ ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ З МАЙБУТНІМИ МЕДИЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ <i>Безшапочний С.Б., Соннік Н.Б., Лобурець В.В.</i>	16
ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК КОМУНІКАЦІЇ ТА РОБОТИ З ІНФОРМАЦІЄЮ В СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ <i>Бєлікова І.В., Костріков А.В., Ляхова Н.О.</i>	18
ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ: СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА, ФУНКЦІЇ, СУБ'ЄКТИ <i>Бєляєва О.М.</i>	19
ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ДОКУМЕНТАХ ЮНЕСКО <i>Бєляєва О.М., Синиця В.Г.</i>	21
ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОГО ЦИКЛУ <i>Біланова Л.П., Демідєнкова Г.Г.</i>	24
НАВЧАЛЬНА МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТА МЕДИЧНОГО ВИШУ – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ З ОРТОДОНТІЇ <i>Білоус А.М., Нестеренко О.М., Лучко О.В.</i>	25
УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ НА КАФЕДРІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ З КЛІНІЧНОЮ ІМУНОЛОГІЄЮ ТА АЛЕРГОЛОГІЄЮ <i>Бобирьов В.М., Островська Г.Ю., Петрова Т.А., Муляр Л.А., Капустянська А.А.</i>	27
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – НОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В МЕДИЦИНІ <i>Бобирьова Л.Є., Муравльова О.В., Дворник І.Л., Ільченко В.І., Пікуль К.В., Прилуцький К.Ю.</i>	28
ПЕДАГОГІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ВИВЧЕННЯ МОВИ І ЗАГАЛЬНООСВІТНИХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ <i>Богиня Л.В., Колєчкіна І.В.</i>	29
РОЛЬ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І МЕНЕДЖМЕНТУ В ЛІКУВАННІ ХВОРИХ <i>Бойко Д.М.</i>	31
УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ НА КАФЕДРІ ФТИЗІАТРІЇ <i>Бойко М.Г., Цапенко Ю.П., Куліш М.В., Філатова О.В.</i>	32
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Бублій Т.Д., Дубова Л.І.</i>	33
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ <i>Буря Л.В., Калюжка О.О.</i>	34